

Vastseliina Gümnaasiumi õpilaste toetamise juhend

1. Üldsätted

1.1 Eesmärk

Käesoleva juhendi eesmärk on kirjeldada Vastseliina Gümnaasiumi õpilaste toetamise põhimõtteid, tegevusi ja vastutust, et tagada igale õpilasele turvaline, arengut toetav ning võimetekohast õppimist võimaldav õpikeskkond.

Juhend toetab kooli arengukava, õppekava, kodukorra, turvalise õpikeskkonna tegevuskava ning juhtumipõhise sekkumise juhendi rakendamist.

1.2 Õiguslik alus

Õpilaste toetamisel lähtutakse

- põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest;
- lapse õiguste konventsioonist;
- Vastseliina Gümnaasiumi õppekavadest;
- Vastseliina Gümnaasiumi kodukorrast;
- Vastseliina Gümnaasiumi juhtumipõhise sekkumise juhendist;
- Haridus- ja Noorteameti juhendmaterjalidest;
- muudest õigusaktidest.

1.3 Õpilaste toetamise põhimõtted

Vastseliina Gümnaasiumis

- väärtustatakse iga õpilast;
- märgatakse õpilase vajadusi võimalikult varakult;
- lähtutakse õpilase tugevustest;
- toetatakse õpilase individuaalset arengut;
- rakendatakse kaasava hariduse põhimõtteid;
- tehakse koostööd õpilase, pere ja võrgustikupartneritega;
- tagatakse turvaline ja hooliv õpikeskkond;
- hinnatakse regulaarselt rakendatud toe tulemuslikkust.

2. Õpilaste toetamise süsteem

Õpilaste toetamine koolis toimub vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele kolmel järjestikusel tasandil: **üldine tugi**, **tõhustatud tugi** ja **eritugi**.

2.1 Õppe diferentseerimine ja igapäevane toetamine

Enne ametliku toe rakendamist rakendab aineõpetaja ja klassijuhataja õpikeskkonnas igapäevaseid pedagoogilisi kohandusi.

Õpetaja

- diferentseerib õpet;
- kohandab vajadusel õppematerjale ja töövõtteid;
- annab õppetunni käigus täiendavaid selgitusi;
- võimaldab vajadusel lisaäega;
- pakub täiendavaid konsultatsioone;
- jälgib õpilase arengut ja toimetulekut.

Klassijuhataja

- jälgib õpilase arengut ja heaolu;
- teeb koostööd aineõpetajate ja vanematega;

- algatab vajadusel täiendava toe rakendamise.

2.2 Üldine tugi

Kui õpetaja tehtud igapäevased kohandused ei ole piisavad ning õpilasel ilmnevad püsivamad õpi-, käitumis-, suhtlemis- või heaoluraskused, rakendatakse õpilase vajadustest lähtuvalt üldist tuge. Üldise toe rakendamist koordineerib vajadusel eripedagoog-sotsiaalpedagoog (HEVKO) koostöös õpetajate, tugispetsialistide ja vanemaga.

Üldise toe meetmed võivad olla

- individuaalsed vestlused;
- pedagoogiline vestlus;
- aineõpetaja konsultatsioonid;
- õpiabitunnid;
- individuaalset õppekava;
- individuaalse tugikava koostamine;
- grupivestlused;
- tugispetsialistide nõustamine;
- õpetajate koostöötundides juhtumi arutamine;
- muud õpilase arengut toetavad meetmed.

Üldise toe rakendamisel hinnatakse õpilase toimetulekut koostöös õpetajate, tugispetsialistide ja vanemaga ning vajadusel dokumenteeritakse tähelepanekud ja kokkulepped õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

2.3 Tõhustatud ja eritugi

Tõhustatud või erituge rakendatakse juhul, kui kooli poolt pakutavad üldise toe meetmed ei ole olnud piisavad õpilase arenguks, õppimiseks või toimetulekuks ning selleks on saadud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

Vajadusel rakendatakse

- individuaalset õppekava;
- õpiabitunde;
- õpet väiksemas õpperühmas;
- individuaalset õpet;
- tugiisiku teenust;
- tugispetsialistide regulaarset teenust;
- muid koolivälise nõustamismeeskonna soovitatud meetmeid.

3. Õpilase toetamise vajaduse märkamine

Õpilase toetamise vajaduse võivad märgata

- aineõpetaja;
- klassijuhataja;
- tugispetsialist;
- vanem;
- kaasõpilane;
- õpilane ise.

Toetamise vajadusele võivad viidata

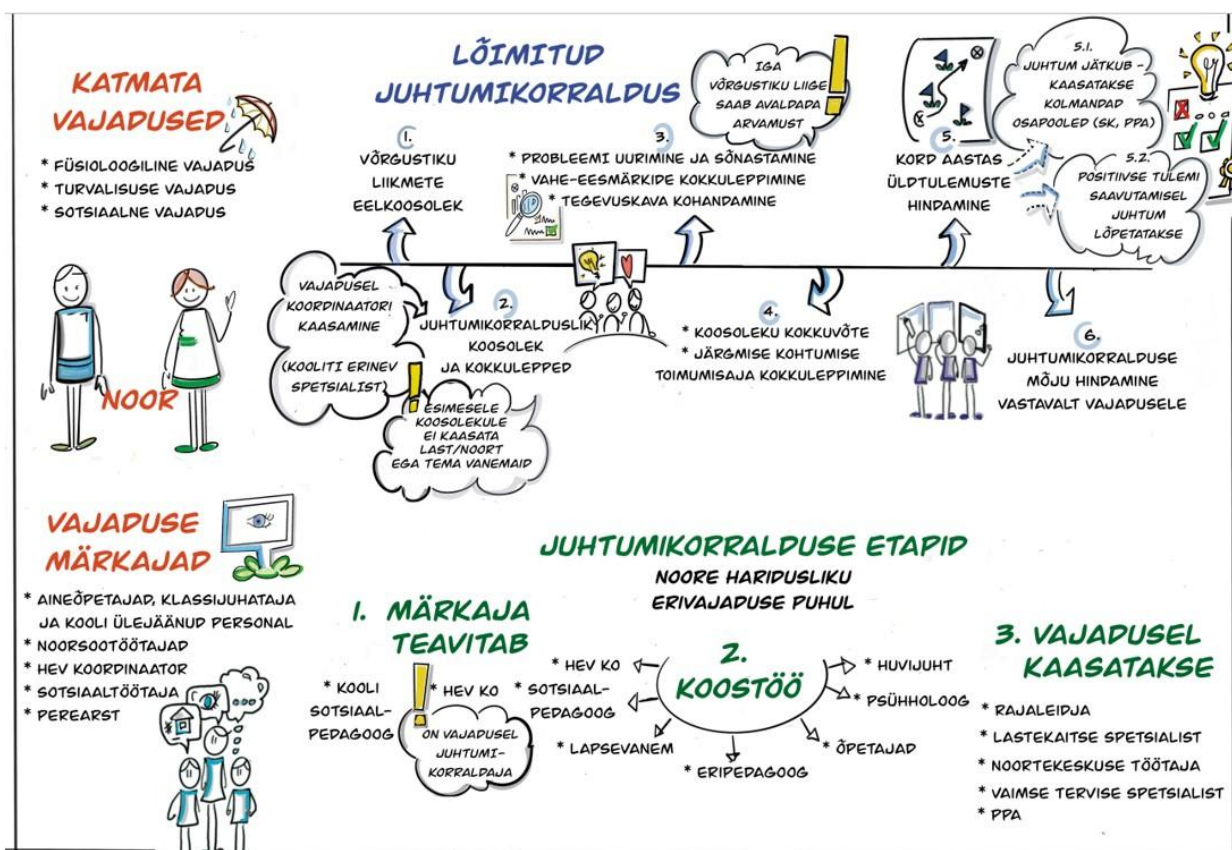
- õpiraskused;
- puudumised;
- käitumisprobleemid;
- konfliktid;
- kiusamiskahtlus;
- vaimse tervise raskused;

- motivatsioonilangus;
- sotsiaalsed probleemid;
- turvalisust ohustav käitumine;
- andekus.

Probleemi ilmnemisel vestleb õpilasega klassijuhataja, kaasatakse vanem ning vajadusel teised tugispetsialistid.

Korduvate või ulatuslike puudumiste korral tehakse koostööd klassijuhataja, eripedagoog-sotsiaalpedagoogi (HEVKO) ja vanemaga ning rakendatakse vajadusel täiendavaid tugimeetmeid. Toetamise vajaduse ilmnemisel kogutakse õpilase toimetulekut puudutavat teavet ning vajadusel viiakse läbi pedagoogilis-psühholoogiline hindamine koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega.

4. Lõimitud juhtumikorraldus

Joonis 1. Võru valla lõimitud juhtumikorralduse mudel

Juhtumikorralduse eesmärk on toetada õpilase probleemide lahendamist võimalikult varajases etapis. Õpilase toetamisel kasutatakse juhtumi- ja võrgustikupõhist lähenemist, et koordineerida erinevate osapoolte koostööd.

4.1 Juhtumimeeskonna kokkukutsumine

Juhtumimeeskonna kutsus kokku HEVKO või klassijuhataja. Tavajuhtumite puhul (krooniline õppeedukuse langus, korduvad puudumised) kutsutakse meeskond kokku kuni 5 tööpäeva jooksul pärast toetamise vajaduse ilmnemist. Akuutsete, turvalisust, vaimset või füüsilist tervist ohustavate juhtumite (sh vägivald, eneseohustamine, raske konflikt) korral reageeritakse viivitamatult. Esmane kriisikohtumine viiakse läbi ning ohutusmeetmed rakendatakse samal või järgmisel tööpäeval vastavalt kooli kriisiplaanile.

Kui probleem

- püsib vaatamata esmasele sekkumisele;
- mõjutab õpilase õppimist, käitumist või heaolu;
- vajab mitme spetsialisti koostööd;
- puudutab turvalisust või koolikohustuse täitmist,

korraldab eripedagoog-sotsiaalpedagoog (HEVKO) või klassijuhataja juhtumi arutamise õpetajate koostöötunnis või kutsub kokku juhtumimeeskonna.

Juhtumimeeskonda võivad kuuluda

- klassijuhataja;
- aineõpetajad;
- eripedagoog-sotsiaalpedagoog (HEVKO);
- eripedagoog-logopeed;
- koolipsühholoog;
- õpilane;
- vanem(ad);
- vajadusel juhtkonna esindaja või koolivälised spetsialistid.

4.2 Tegevuskava koostamine

Juhtumiarutelu tulemusena lepitakse kokku

- probleemi kirjeldus;
- eesmärgid;
- rakendatavad tugimeetmed;
- vastutajad;
- tähtaeg;
- järelhindamise aeg.

Kokkulepped dokumenteeritakse vastavalt koolis kehtivale korrale.

4.3 Järelhindamine

Rakendatud tegevuste mõju hinnatakse kokkulepitud tähtajal, üldjuhul 2–4 nädala jooksul pärast meetmete rakendamist.

Järelhindamisel

- analüüsitakse õpilase toimetulekut;
- hinnatakse kokkulepete täitmist;
- hinnatakse rakendatud tugimeetmete mõju;
- otsustatakse toe jätkamine, muutmine või lõpetamine.

Vajadusel kaasatakse täiendavaid spetsialiste või kutsutakse kokku uus võrgustikukohtumine.

4.4 Turvalisust puudutavad juhtumid

Õpilastevaheliste konfliktide, kiusamise, vägivalda ning muude turvalisust ohustavate juhtumite lahendamisel lähtutakse Vastseliina Gümnaasiumi juhtumipõhise sekkumise juhendist.

5. Õpetajate koostöötunnid

Vastseliina Gümnaasiumis toimuvad regulaarsed juhtumipõhised õpetajate koostöötunnid.

Koostöötundide eesmärk on

- arutada õpilaste arengut;
- märgata toetamise vajadusi;
- jagada tähelepanekuid;
- kavandada tugimeetmeid;
- hinnata rakendatud toe tulemuslikkust.

Vajadusel kaasatakse koostöötundidesse tugispetsialistid ja juhtkonna liikmed.

Tugimeeskonna ülesanne on hinnata õpilase toetamise vajadust, teha ettepanekuid tugimeetmete rakendamiseks, koordineerida võrgustikutööd ning hinnata rakendatud toe tulemuslikkust.

Vastseliina Gümnaasiumis täidab eripedagoog-sotsiaalpedagoog ühtlasi hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (HEVKO) ülesandeid.

Tema ülesanded on

- koordineerida õpilaste toetamise süsteemi ja tugivõrgustiku tööd;
- korraldada võrgustikukohtumisi ja ümarlaudasid;
- hinnata õpilaste toe vajadust ning toe tulemuslikkust;
- nõustada õpetajaid, õpilasi ja vanemaid;
- toetada õpilaste suhtlemis-, käitumis- ja sotsiaalsete oskuste arengut;
- lahendada konfliktolukordi ja viia läbi individuaal- ning grupivestlusi;
- korraldada õpiabi ning toetada õpiraskustega õpilasi;
- teha koostööd Rajaleidja koolivälise nõustamismeeskonnaga, lastekaitse, tervishoiu- ja teiste võrgustikupartneritega.

Koolipsühholoog

- toetab õpilase vaimset tervist;
- nõustab õpilasi;
- toetab kriiside lahendamist;
- nõustab õpetajaid ja vanemaid.

Eripedagoog-logopeed

- hindab õpioskusi ja kõne arengut;
- toetab õpiraskustega õpilasi;
- viib läbi õpiabi;
- nõustab õpetajaid ja vanemaid.

Kooliõde

- toetab õpilaste tervisekäitumist;
- nõustab tervisega seotud küsimustes;
- teeb koostööd kooli tugimeeskonnaga.

Vajadusel kaasatakse õpilase toetamiseks teised kooli tugispetsialistid, juhtkonna liikmed või koolivälised võrgustikupartnerid, et tagada toe järjepidevus ja õpilase vajadustele vastav tugi.

8. Rakendatavad tugimeetmed

Õpilasele rakendatavad tugimeetmed valitakse lähtuvalt tema individuaalsest vajadusest, pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemustest ning õpetajate, tugispetsialistide ja vanema koostööst. Tugimeetmete rakendamise vajadust hinnatakse õpetajate koostöötundides, juhtumiaruteludel või võrgustikukohtumistel.

Tugimeetmete rakendamisel lähtutakse Vastseliina Gümnaasiumi õppekavas ja teistes kooli õigusaktides sätestatud pädevusjaotusest ja korrast.

Õpilase toetamisel rakendatakse vajadusel kooli õppekavas ja kodukorras kirjeldatud tugimeetmeid.

Üldise toe meetmed

- konsultatsioonid;
- individuaalne juhendamine;
- õpiabitunnid;
- arenguestlus;
- tugispetsialistide nõustamine;
- individuaal- ja grupivestlused.

Täiendavad tugimeetmed

- käitumise tugikava;

- individuaalne õppekava;
- õpetamine väiksemas õpperühmas;
- tugiõpetaja või abiõpetaja tugi;
- pikapäevarühm;
- tugiisik;
- koolivälise nõustamismeeskonna soovitatud meetmed.

Andeka õpilase toetamine

Kui ilmneb õpilase andekus, toetatakse tema arengut vastavalt õpilase võimetele ja huvidele.

Õpilase andekuse määratlemise aluseks on

- õpetaja ja/või tugispetsialisti koostatud pedagoogiline hinnang ja vaatlustulemused;
- standardiseeritud testide või psühholoogilise hindamise tulemused;
- õpilase silmapaistvad ja püsivad tulemused (koht esikolmikus) piirkondlikel või riiklikel olümpiaadidel ja konkurssidel.

Andekuse tuvastamisel koostab aineõpetaja koostöös HEVKO-ga õpilasele individuaalse õppekava (IÕK) ning pakkudes õppimisvõimalusi teaduskoolides, õpikodades, huvikoolides või teistes haridusprogrammides.

Andeka õpilase arengut toetatakse koostöös õpilase, vanema, õpetajate ja vajadusel teiste spetsialistidega.

Tugimeetmete rakendamise otsustab vastavalt vajadusele klassijuhataja, õpetaja, eripedagoog-sotsiaalpedagoog (HEVKO), tugimeeskond või kooli direktor, lähtudes kehtivatest õigusaktidest ning kooli õppekavas sätestatud põhimõtetest.

9. Koostöö vanematega

Vanem on kooli oluline koostööpartner ning osaleb aktiivselt õpilase arengu ja heaolu toetamisel.

Kool

- teavitab vanemat õpilase arengust ja toetamise vajadusest;
- kaasab vanema lahenduste leidmisse;
- korraldab arenguvestlusi;
- kutsub vajadusel ümarlauale või võrgustikukohtumisele;
- pakub nõustamist tugispetsialistide kaudu.

Vanem

- teeb koostööd kooli ja tugispetsialistidega õpilase arengu toetamisel;
- osaleb võimalusel arenguvestlustel, ümarlauakohtumistel ja teistel õpilase toetamisega seotud aruteludel;
- toetab kokkulepitud tugimeetmete rakendamist;
- teavitab kooli õpilase arengut, tervist või toimetulekut mõjutavatest olulistest asjaoludest;
- toetab koolikohustuse täitmist ning aitab kaasa kokkulepitud eesmärkide saavutamisele;
- pöördub vajadusel kooli ettepanekul koolivälise nõustamismeeskonna või teiste spetsialistide poole.

Kooli ja vanema koostöö eesmärk on tagada õpilase arengut, heaolu ja õppimist toetav ühtne tegutsemine nii koolis kui ka kodus.

10. Arenguvestlused

Arenguvestlus toimub vähemalt üks kord õppeaastas.

Arenguvestluse eesmärk on

- hinnata õpilase arengut;

- toetada õpioskuste kujunemist;
- märgata õpilase toetamise vajadusi;
- seada arengueesmärke;
- tugevdada kooli ja kodu koostööd.

Arenguvestlusel käsitletakse vähemalt järgmisi teemasid:

- õpilase õpitulemused ja õpioskused;
- käitumine ja suhtlemisoskus;
- koolikohustuse täitmine, kui see on olnud probleemne;
- õpilase enesehinnang;
- tulevikuplaanid ja eesmärgid;
- tugimeetmete vajadus.

Arenguvestluse käigus sõnastatud kokkulepped ja arengueesmärgid on aluseks õpilase edasise arengu toetamisel ning vajadusel tugimeetmete kavandamisel.

11. Toe tulemuslikkuse hindamine

Rakendatud toe mõju hinnatakse regulaarselt ning lähtudes õpilase arengust, toimetulekust ja kokkulepitud eesmärkide saavutamisest.

Toe tulemuslikkuse hindamisel arvestatakse

- õpitulemuste muutust;
- õpilase osalemist õppetöös;
- koolikohustuse täitmist ja puudumiste vähenemist;
- käitumise ja suhtlemisoskuste arengut;
- õpilase heaolu ja turvatunnet;
- õpetajate tähelepanekuid;
- vanema tagasisidet;
- tugispetsialistide hinnanguid;
- kokkulepitud eesmärkide saavutamist.

Vajadusel

- jätkatakse rakendatud tuge;
- muudetakse või täiendatakse tugimeetmeid;
- kaasatakse täiendavaid spetsialiste;
- pöörduakse koolivälise nõustamismeeskonna poole.

Õppeaasta lõpus, üldjuhul juuni teisel nädalal, toimub õpetajate ja tugispetsialistide koostöötund, kus hinnatakse rakendatud tugimeetmete tulemuslikkust ning lepatakse kokku edasised tegevused. Toe tulemuslikkuse hindamise aluseks võivad olla õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile kantud tähelepanekud, arenguvestluste kokkuvõtted, õpetajate koostöötundide tulemused, tugispetsialistide hinnangud ning vajadusel juhtumiarutelude ja võrgustikukohtumiste käigus kogutud teave. Õpilaste heaolu ja toetamise süsteemi tulemuslikkuse hindamisel kasutatakse vajadusel ka rahuloluküsitluste, arenguvestluste ja sisehindamise tulemusi.

12. Dokumenteerimine

Õpilase toetamisega seotud tegevused dokumenteeritakse viisil, mis tagab tegevuste jälgitavuse, järjepidevuse ning rakendatud meetmete tulemuslikkuse hindamise võimaluse.

Dokumenteeritakse

- individuaalsed vestlused;
- grupivestlused;
- ümarlauad;
- juhtumiarutelud;

- võrgustikukohtumised;
- käitumise tugikavad;
- individuaalsed õppekavad;
- arenguvestluste kokkuvõtted;
- õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile kantavad kokkulepped ja hinnangud.

Dokumenteerimine toimub vastavalt tegevuse iseloomule

- igapäevased tähelepanekud, vestlused ja kokkulepped dokumenteeritakse eKoolis;
- juhtumipõhiste arutelude, ümarlauakohtumiste ja võrgustikukohtumiste kohta koostatakse kokkuvõtte või protokoll;
- rakendatud tugimeetmed, nende tulemuslikkus ning edasised kokkulepped dokumenteeritakse vajadusel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil;
- individuaalsed õppekavad ja käitumise tugikavad säilitatakse vastavalt kooli asjaajamiskorrale.

Püsivama või süsteemsema toe vajaduse korral avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (ÕIAJK), kuhu koondatakse õpilase toetamisega seotud olulised tähelepanekud, rakendatud tugimeetmed, spetsialistide hinnangud, kokkulepped ning toe tulemuslikkuse hindamise tulemused. ÕIAJK täitmist ja ajakohasust koordineerib eripedagoog-sotsiaalpedagoog (HEVKO).

Dokumenteerimise eest vastutab tegevust läbi viinud koolitöötaja, näiteks klassijuhataja, aineõpetaja või tugispetsialist, või juhtumi eest vastutav isik. Dokumenteerimisel järgitakse isikuandmete kaitse, konfidentsiaalsuse ja andmete minimaalsuse põhimõtteid.

13. Rakendussätted

Juhend on Vastseliina Gümnaasiumi õpilaste toetamise alusdokument.

Juhend on seotud

- Vastseliina Gümnaasiumi õppekavadega;
- Vastseliina Gümnaasiumi kodukorraga;
- Vastseliina Gümnaasiumi juhtumipõhise sekkumise juhendiga;
- Vastseliina Gümnaasiumi turvalise õpikeskkonna tegevuskavaga.

Juhendi rakendamise eest vastutavad kõik koolitöötajad vastavalt oma tööülesannetele.

Juhend vaadatakse üle vähemalt üks kord kolme aasta jooksul või vajaduse korral sagedamini.